

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska pisarna na velikem trgu n. št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu n. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Polž, polž, pokaži roge!

V nekterih liberalnih dunajskih listih stal je 9. t. m. telegram iz Ljubljane, da kranjski deželni zbor pred 600 letnico ne bode razpuščen in da ostane dosedanji slavnostni odbor. Tudi trdi, da deželni zbor med 600 letno svečanostjo ne bode zboroval, in da se bodo nove volitve višile še le pozneje. Vlada je sicer mislila razpustiti zbor, pa se je zopet premislila, ker bi dosedanji deželni odborniki v zavesti, da ne bodo več izvoljeni, takoj izstopili iz slavnostnega odbora.

To bi bila pa res silna nesreča, ko bi Dežmana, Schreya in Schafferja ne bilo več v slavnostnem odboru; morda bi se celo svet podrł, ko bi se ti junaki umaknili s častnega mesta, na katero so splezali le s silovito pomočjo nekdanje vstavoverne vlade, ne pa vsled lastne zmožnosti ali po zaupanju naroda. Ko se je pa umaknila roka, ki jih je prej tako krepko podpirala, ko so bili prisiljeni na lastno moč se naslanjati in se ne več zanašati na tujo pomoč, pokazala se je njih ničevost, in sedaj so po zatrdilu gori omenjenega telegrama celo sami prišli do zavesti, da ne bodo več izvoljeni. Za nje zares žalostno, pa vseskozi resnično!

Silno se pa motijo, ako mislijo z žuganjem o svojem izstopu iz slavnostnega odbora koga vgnati v kozji rog, ali pa celo vlado preplašiti, da bi ne razpustila deželnega zbora ter jih ne predramila iz prijetnih sanj, v katerih se radujejo, dokler imajo še večino v deželnem odboru. Ker dozdeva se nam, da omenjeni telegram nima drugega

namena, kakor polža prisiliti, da bi pokazal roge, to se pravi: zvediti, ali misli vlada razpustiti deželni zbor ali ne, ob enem pa vlado pritisniti, da bi tega vsaj ne storila pred svečanostjo, sicer bi morali sedanji deželni odborniki iz slavnostnega odbora izstopiti, priprave za slovesnost bi se zavlekle in morda bi se celo svečanost sama spakadrala. V istini bi se pa spakadrala samo moč in slava vstavoverne peščice; zato se tako hudo napenja, da bi zabranila razpust deželnega zbora, zato celo žuga z odstopom iz slavnostnega odbora, ako se njena želja ne izpolni!

Toda gospoda naj se potolazi! Narod slovenski bo tudi brez njih svojega gospoda in vladarja dostojno sprejel in mu razodel svojo neomejeno vdanost in neomahljivo zvestobo. Naj jim naravnost povemo, da se bode slovesnost vršila še z veliko bolj odkritosrčnim veseljem in jako olajšanim srcem, ako je ne bode grenil spomin na žalostno dobo, ko je vstavoverna nemško-liberalna stranka naš narod neusmiljeno tlačila, v svobodnem gibanju zatirala, po vradnijah in šolah neusmiljeno trpinčila, mu vsilovala tuj jezik ter ž njim ravnala, kakor s kakim divjim, s silo podjarmljenim narodom! Nam je toraj čisto prav, ako slavna gospoda dejansko izvrši svoje žuganje; oni bi nič ne opravili, ako bi sostavili še tako lepe programe, ker so osamljeni in jih je le peščica, ki se med narodom zgubi, narod slovenski pa hoče

imeti spodobno svečanost ter ima tudi brez gospodov, ki žugajo z odstopom, v slavnostnem odboru dokaj veljavni mož, ki bodo po vseh svojih močeh skrbeli, da se bode svečanost vršila v naj lepšem redu in soglasju z neomahljivo vdanostjo in zvestobo do presvitle cesarske rodovine, ki je bila že od nekedaj naj lepši kinč in naj dragocenejši zaklad naroda slovenskega!

Kaj bode storila vlada tega pač ne vemo; morda bi pa z razpustom deželnega zbora nekterim nemškimi liberalcem še veliko bolje vstregla, kakor narodni stranki, ker bi jim dala s tem vsaj navidezen vzrok kujati se pri slovesnostih, ki se jim mrzé, ker pri njih ne bodo smele vihrti velikonemške, ampak avstrijske zastave, in se ne razlegati „Wacht am Rhein“, ampak cesarska pesem. Taki ljudje pač ne zaslužijo, da bi se kdo zanje brigal, ali pa da bi celo slavna vlada zavoljo njih spreminjala svoje sklepe. Ako hoče našo deželo in naš narod presvitlemu cesarju pri Njihovem prihodu pokazati, kakoršen je, ne pa kakoršnega si domišljujejo in hočejo imeti naši nemški liberalci, bode morala za to skrbeti, da bode naš deželni zastop dotle dobil takošno lice, kakor se mu spodobi. Ker 6letna doba našega deželnega zbora meseca julija že sama po sebi poteče, bi to ne bila nobena koncesija, in bi imel naš narod od tega to edino dobroto, da bi se nove volitve vršile o priličnem času, ko ni posebno nujnega dela. Ako bi pa slo po želji naših nemšku-

Listek.

Dvoja vlada.

Carevanje Petra Velikega (1689—1725).

Po Sloveju in drugih spisal J. Steklasa.

(Dalje.)

Azovski pohodi. Ali slavje stare stranke ni moglo biti trajno: mladi car se je v pismih že podpisoval Petrus, Piter; v primernih bitvah se je nazval načelnik ruske stranke, knez Feodor Romodanovski, generalissimus Fridrih. Sred vojaških kopnenih potjeh Peter ni pozabil na svoje obljubljene ladije, ktere je dajal delati v Perejaslavlju: (Perejaslavelj Zaljeskij pri izlivu Trubeža v jezero Pleščejevo; tukaj je živel Peter Veliki nekoliko časa ter v tem jezeru položil temelj ruske mornarici. V tem jezeru se love tudi mnogo poznati perejaslavski sledi.) „Nekoliko let, piše Peter, sem izpolnil s svojo zabavo na jezeru perejaslavskem; končno pa je postalo ono za mene tesno; podal sem se na kubensko jezero: ono je bilo malo manje. Tedaj pa sem odločil vi-

diti pravo more ter sem prosil mater za dozvolilo, da se smem podati v Arhangelsk; večkrat mi je zabranila ona tako nevaren pot; ali videča mojo veliko željo in nespremenjeno pohot, dovolila mi je vendar nehoté. Leta 1693 je prišel on v Arhangelsk — (blizo ustja sjeverne Dvine, staro mesto, nekdanj naselbina normanska. V 16. veku je zanesla burja k ustju Dvine angleško brodovje pod zapovedništvom Čensiera, in od tega časa se je začela trgovina med Rusijo in Anglijo, a glavno središče jej je bil Arhangelsk; kasneje je postalo to mesto važno kot skladiščna točka za tovore, ki so se privražali semkaj iz drugih gubernij. Čez vse mesto, v daljini od štirih vrst (1/2 ure) se proteže ulica z velikimi zidanimi hišami, magazini in štacunami z veličanstveno cerkvijo sv. Trojice; za cerkvijo je trg, kjer je postavljen spomenik Lomonosovu. Z reko Kuznečih se svršuje mesto. Prebivalcev ima do 25.000), — brodil po Belem morju, razveseljeval se nad ptujimi ladjami, spustil tudi svojo rusko v morje a drugo pa je zapovedal kupiti v Holandiji. L. 1694 shranivši mater poda se Peter zopet v Arhan-

gelsk in ko se od tamkej povrne, priredi veliko izvrstno vojaško vežbo poznato pod imenom Kožuhovskega pohoda. „V tem času, piše Peter, ko smo se mi trudili pod Kožuhovim v martovej potjehi, ni bilo nam nič manje na umu nego igra; kajti ta igra je imela navostiti predstoječe podvzetje“. Le to podvzetje pa je bil polud na Azov l. 1695, kajti vojska s Turki, začeta pod Sofijo radi zveze s poljsko, se je nadaljevala. (Azov na levem bregu reke Dona, poprej jaka trdnjava; po njem je nazvano azovsko morje.) Odpravivši bojarina Borisa Petroviča Šeremeteva z veliko moskovsko vojsko in maloruskimi Kazaki proti Krimu v nizovje reke Dnjepra, podal se je car sam z drugo vojsko po vodi, po reki Moskvi, Oki in Volgi do Caricina, od tukaj po suhem do Dona a potem po Donu do Azova. Vojska se je vzdignila pod zapovedništvom treh generalov — Golovina, Leforta in Gordona, ali v soglasju „bombandira preobraženskega polka Petra Aleksjejeva“, — tako se je zval car pri vojski na suhem, pri brodovlju pa je nosil ime „škippera“ brodarja. Pohod je bil nesrečen radi neizkušenosti vodjev, radi po-

tarjev in bi se nove volitve res pričele še le po svečanostih, kakor trdi prej omenjeni telegram, tedaj koncem meseca julija, ali pa meseca avgusta in septembra, bi bil to naj neugodnejši čas, ki si ga moremo sploh misliti, ker je ravno takrat naj več in naj sitnejšega dela na polji in doma. Ne moremo toraj verjeti, da bi se vlada bolj ozirala na trojico Dežman, Schrey in Schaffer, kakor na celi narod slovenski, in da bi nove volitve za deželni zbor kranjski samo zaradi tega odložila, da bi se mogli omenjeni gospodje tem laglje šopiriti v slavnostnem odboru in pri vladarjevem prihodu ponášati kot nemško-liberalni zastopniki slovenske, verne, Bogu in cesarju vdane in liberalizmu iz dna srca sovražne dežele Kranjske.

Po naši misli je sedaj prišel čas, ko se bode odločilo ter dejansko pokazalo, ali se bode raje vstreglo želji vstavoverne peščice in častilakomnosti nekterih nemško-liberalnih veljakov, ali pa iskreni in vseskozi opravičeni želji naroda slovenskega. Odločitev pa ni težka; zato se nadajamo, da naznanilo prej omenjenega telegrama ni resnično, ampak da je hotla z njim nemško liberalna stranka le reči: Polž, polž, pokaži roge!

Politični pregled.

V Ljubljani 12. februarja.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 14. februarja. Dunajski listi prinašajo šolsko novelo, o kateri se je posvetovala v to odbrano komisija gosposke zbornice, potem ko se je komisija l. l. izvoljena, odpovedala temu poslu. Premenjeni so §§ 3, 7, 8, 10, 11, 15, 17, 19, 23, 29, 30, 32, 36, 38, 41, 46, 47, 48, 53, 54, 59 in 75 drž. šolske postave 14. maja 1869. Nacelo postave ni spremenjeno, spremembe se le tičejo uprave, in se upirajo na skušnje vlade v teh 12 letih, odkar je vpeljana šolska postava, poglavitni namen je pa starišem in otrokom zljajšati šolsko obiskovanje in občinam polajšati nekoliko šolsko breme.

Z Dunaja. Trgovinski minister baron Pino je odgovoril na interpelacijo desnega kluba, zakaj se je izročila izdelava železnice le jednemu glavnemu podvzetniku, da je tako grajenje gotovejše, hitrejše in ceneje, državnemu pravniku se je naložila, da začne stvar

sodnijsko preiskavati. Kopp (levičar) je vtrjeval svojo interpelacijo, ki naravnost zahteva sodnijsko preiskavo in pri tem je sumničel trgovinskega ministra, a ministrski predsednik je to odločno zavračeval, sicer pa je rekel, da odobruje sestavo komisije, ki ima stvar preiskovati, isto to je izrazil Groholski za poljski, a Rieger za češki klub. Predlog Koppov se je sprejel.

Šolsko vprašanje (Konec.)

Tudi je šolsko obiskovanje veliko bolj redno, od tega pa zavisi vsak napredek; število šolskih ur rase z otroki po starosti, po telesnem in duševnem razvoju. Manjši otroci začnejo z manj urami, kakor se razvijajo, terja se več od njih. Veči otroci od 10 do 14 let so o poludne vselej doma, in lahko pomagajo starišem na polju in v delavnici; privadijo se dela za mladosti. Taka naprava bi ljudstvu več koristila, kakor vse izjeme, s katerimi si hočejo sedaj tu in tam pomagati. To se je na Saškem sploh tako prikupilo, da se leta 1873, ko so pregledovali šolsko postavo, le jeden ni oglasil za celodnevno poduk in oboje zbornice je to osnovo jednoglasno potrdilo. Od učiteljev bi se res več terjalo, ko bi se to vpeljalo v Avstriji, a lahko bi jih tudi bolje plačevali, toliko bi se pri tem privarovalo. — Ako bi se to sčasoma vpeljalo, bi tudi učitelji, ki so sedaj v službah ne ostajali brez služeb, ker treba bi bilo prehodnih določeb. — Tako beremo v „Vatrd.“ — Mislimo pa, da tudi šolstvo na Avstrijskem ni tako do pičice izpeljano, koliko je bistveno šol s poludnevnikom, t. j. takih, v katerih več dopoldan a manjši popoldan hodijo. Kolikrat beremo, deželni šolski svet je dovolil poldnevno poučevanje na ti ali oni dvorazredni ljudski šoli. — Tudi nova šolska novela l. l. govori o poldnevnom poučevanju, in ni na vsak način zoper. Saj tudi ne more biti drugače, kaj pa pomaga otroke tlačiti v šolske sobe, kjer ni prostora — koliko več se doseže s poučevanjem, ako otroci enake vednosti redno hodijo v šolo, recimo da le enkrat na dan, kakor da bi jih silili dvakrat v šolo, ko se učenik ne more pri najboljši volji podvojiti, in je nekaj otrok zmirom svoji pridnosti izročeni. Na papirju je prav lepo brati: „celodnevni poduk“, „razdelitev otrok v toliko in toliko razredov“, katerih ima vsak svoje podrazrede (skupine), ki se v ti ali uni uri

poučujejo z otroki tega ali unega razreda, vse to je prav z matematično natančnostjo izvršeno v šolskem in učnem redu, v šolskih načrtih, kaj pomaga vse to, ker se narava ne dá vklepati v ozke meje, niti glave in zmožnosti otrok matematično razdeliti. Vse take umetne razdelitve niso drugega, nego lepo barvanje. Koliko bolj poštena je naredba, ki očitno prizna dejanske razmere in to pot je vlada nastopila s poslednjo novelo. Tedaj nadajamo se!

Nova deželno-brambovska postava.

(Konec.) Da ostanejob rambovci v pregledu, so dolžni naznaniti spremembo svojega stalnega bivališča brambovski spregledni oblasti in oglasiti se v kraji, kamor se podajo. Brambovci, ki ne pridejo k vojaškim vajam ali k službi v odločeni dobi, imajo se kaznovati z zaporom od jednega tedna do treh mesecev, ako se do dobrega ne opravičijo, če se pa to zgodi tretji pot, ali ob vojskinem času prvi pot ravnati je z njim po vojni postavi.

Ob miru ima vrhovni zapovednik to-le opravilo: on vodi vojaško izobraženje, čuje nad disciplino, nadzoruje oddelke in vojno in vojskino zalogo, on izvršuje vojaško sodništvo nad osebami, ki spadajo k deželni brambi in disciplinarno oblast nad častniki in vojaki, ki so v aktivni službi, on oddaje svoje mnenje o osebnih zadevah častnikov.

Kedar je treba pokliče cesarsko povelje, katero tudi podpiše odgovorni minister za deželno brambo, vso deželno brambo ali samo nje nekaj pod puško. Ako je vojska, sme se porabiti izjemno deželna bramba za vojsko zunaj kraljestev in dežel, ki so zastopane v državnem zboru, vendar je zato treba posebne državne postave. Ako je nujno, sme se rabiti deželna bramba zunaj meja imenovanih dežel, to pa se zgodi na cesarjevo povelje, odgovorna je zato vlada in naknadno se to naznani državnemu zboru, da to odobri.

Iz Trsta. V seji mestnega zbora pret. četrtek 8. t. m. je poročal dr. Piccoli o zadnjih dopolnilnih volitvah in nasvetoval, naj se volitev Raskoviča, Brüll-a in Artelli-ja odobri. Predlog je bil skoraj jednoglasno sprejet, le g. Stefan Nadlišek je imel toliko poguma, da je obsedel in s tem pokazal, da protestuje zoper to, kar se je godilo zadnji čas v Trstu. — Torej je Raskovič potrjen, desnica se je sicer posvetovala, ali bi ne kazalo vložiti protesta, ali zbalii so se! — Sklenili so potem, da napravijo prihodnje leto preparandijo za učitelje. Dovolili so 1111 gl. 38 kr. doplačila na zdravniške zadeve. — Dr. Venezian je poročal v imenu šolskega odseka, da je c. k. namestništvo zabilo dati stipendije „Tomicich in Ananičan“ nekaterim italijanskim dijakom zato, ker so se vdeleževali agitacij zoper vlado. Poročevalec je napadal vlado in konečno nasvetoval, naj se rekurira na ministerstvo. Predlog je bil sprejet s pičlo večino, desnica je glasovala proti, izvzemši g. Morpurgo. — Tako zvana patriotska stranka se je zasvetila v lepem svitu. Namestništvo ne ve sedaj kaj in kako; ali bodo kedaj spregledali, je zelo dvomiti!

Ogerski dež. zbor je sprejel v daljši debati lovsko postavo, a postavo zaradi inartikulovanja (vknjiženja) volitve čuvaja kraljevih zakladov brez debate. — Železnično progo Tereziopol — Novi Sad, ki je del železnice iz Sema v Budopešto bodo preiskusili 13. t. m., a otvorili konec mesca.

manjkanja dobrih mernikov: podkopi so činili Rusom več škode nego Turkom, napadi so se podvzimali navadno prerano, brez pravega edinstva v vodstvu. Konečno je Peter sklenil obsedanje obustaviti, ter se vrne v Moskvo meseca novembra. Veličina znamenitih povestniških oseb pokazuje se najbolje pri nevspehih, ki jih ne morejo do zdvojnosti privesti, nego jih celo utrjujejo v njihovej delavnosti: v enej zimi bilo je po naredbi Petra izdelanih 30 bojnih ladij v Voronežu (na reki Voroneži, glavno mesto istoimene gubernije, skladiščno mesto za trgovino žita, lana in loja. Voronež spada med najstarejša ruska mesta (12. vek.) Tukaj je bila po Petru osnovana ladjenica; semkaj prihaja vsako leto na božji pot veliko romarjev na grob sv. Mitrofanija. Spomenika ima dva: Petru I. in Kolcovu (pesniku), zanje je car v Moskvi uredil morskí polk, regiment, imenoval za admiralá ljubimca svojega Leforta, a za generalisimusa kopnene vojske je bil naznačen bojarin Alekszej Semenovič Šein. V januarja l. 1696 je umrl car Joan Aleksje-

jevič, zapustivši tri hčeri — Katarino, Ano, in Praskovjo iz braka svojega s Praskovjo Fedorovno Saltikovo; a v sledečem mesecu se je odpravil Peter, zdaj tudi po imenu edinodržavni, v Voronež, odkoder je pisal: „A mi, po zapovedi božje k pradedu našemu Adamu, v potu lica jedemo kruh svoj“. V aprilu se je vzdignila vojska iz Voroneža; Peter Aleksjejev je bil zdaj že kapitan ter zapovedal osmim galeram. Novorojeno rusko brodovje je zaprlo turškemu pot k Azovu. Peter je po danu ravnal obsedanje, sam je metal bombe; noč pa je sprovel na galeri, opazovaje turško brodovje: „Sestrica“, je pisal on carevni Natalji Aleksjejevne: po pismu tvojem, jaz ne hodim h kroglijam in svinčenkam, nego one hodijo k meni. Zapovedaj jim, da ne hodijo. Nevideči od nikoder pomoči in prestrašeni od zdvojnega hrabrosti Kazakov, Zaporožcev in Doncev, predado se Azovci 19. julija. Popravivši trdnjavo azovsko vrne se Peter slavodobitno v Moskvo, kjer so mu postavili nad vrati za spomin slavolok. (Dalje prih.)

Vnanje države.

S Cetinj. Črnogorska vlada je poslala zastopovalcem vlad zopet noto, v kateri zavrača odgovornost, ker so se razbile mejne obravnave, na Turčijo, razglasa uničenje Cetinjske pogodbe, in naznanja, da je posedla Matagos-Vladnjo in da je pretrgala s Turčijo vez obravnave zaradi mej.

Laško. Coccapieller-ja (Guggenbühler-ja) naši čitatelji že nekoliko poznajo po spisu „Starajo se“. Da je laškim framasonom prav malo simpatičen, si lahko mislimo, zaradi tega so sklenili, vsaj moralno ubiti ga, najbolj jih grize to, ker ga kralj nekako odlikuje. Bil je 23. p. m. prav škandal v laški zbornici. Poslanec za San Donato je vtemeljeval svoj nasvet, da se ustanovi častna sodnija, ki ima preiskovati življenje Coccapieller-ja. On dela to iz spoštovanja do zbornice, do volilcev in do voljenega. Njegov nasvet so zavrgli. Poslanec Bertani je vtemeljeval svojo interpelacijo na ministra notrajnih poslov, ter ga dolžil omahljivosti, in da se nagiba na desno. On toži, da je javni mir kaljen, rimsko ljudstvo razdvojeno v dva tabora. (Coccapieller se oglašava za besedo). Bertani govori na dalje o sramotni prijenljivosti in oménja skazovanj, ki so se godile kralju in Coccapieller-ju na čast. On noče, da bi se kraljevo ime in obrekovalčev ob enem imenovalo. Minister Depretis je rekel, da morajo oblasti skrbeti za javni red in varnost, a privatne osebe naj skrbijo za svoje poštenje. Kar pa se omahljivosti tiče, rekel je, da v svojem 35 letnem parlamentarnem življenju ni dajal povoda, očitati mu omahljivosti. Bertoni je rekel, da se je minister s temi besedami le ognil pravemu odgovoru. Govori potem Coccapieller ter pravi, da ni nikoga obrekoval, samo goljufe je ovadil, naj mu le preiščejo življenje, začel je boj, ker hoče Rim in Laško rešiti sleparjev. Najprej naj se preišče njegovo življenje, potem pa življenje drugih. Po zbornici je hrup in nemir, predsednik opominja govornika, a ta se ne da motiti in pravi nadalje, minister pravosodja me je vtaknil v ječo, nisem se branil niti govoril, kakor kak napastnik na kralja. Oglasi se Bertoni in zahteva, naj se to poslednje preišče, da se stvar pojasni. Coccapieller: Dobro, tudi jaz to zahtevam, in ta stvar pride v obravnavo precej po budgetni debati. — To bode lepo vonjalo, ko bodo svoje umazano perilo presušali in potem javno prali.

S Francoskega. Ministerstvo bode menda odstopilo, ako starašinstvo zavrže prognansko postavo in se tudi v pogajanje ne poda. Nov ministerski predsednik, ki je tako bolan, ne mara za ministerski stol, niti se neče več nanj vstati. Jules Ferry se je baje vstrašil težav, in noče sprejeti sestave novega ministerstva. Tudi Freycinet se obotavlja. — O generalu Thybaudinu sedanjem vojaškem ministru se pripoveduje, da so ga Prusi vjeli, a na častno besedo izpustili, da ne bode služil v ti vojski, pa je zopet šel v vojsko pod Chanzy in se imenoval Comagny. A general sam pa o tem pripoveduje tako-le: „Ni res, da bi bil leta 1871 revers podpisal in Nemcem vero prelomil, da sem prevzel novo službo. V vojski sem bil poveljnik polku pri Rezonville, pri Mec, trije pruski polki so moj polk popolnoma posekali. Bil sem ranjen in vjet, pustili so me v bolnici, potem so me kot nesposob-

nega domov poslali. Nisem podpisal ničesa niti kaj obljubil. Pozneje mi je dal Gambetta poveljništvo brigade, pod imenom Thybaudin-Comagny. Bil sem v novič ranjen. Ko je vojska minula sem službo ostavil, a komisija je rekla, da je general Thybaudin storil svojo dolžnost.“ Prusi pa o tem pripovedujejo tako-le: Thybaudin je bil pri Mec ujet, odpeljan v Mogunc (Mainz) tam na častno besedo, kakor drugi častniki, oproščen da je smel prosto šetati, od tod je pobegnil na Francosko, na sramoto ostalim častnikom, katere so potem bolj strogo čuvali.

Iz Pariza 8. februarja. V senatu je bila debata o postavi zaradi pretendentov, poročevalec Allou pravi, da je postava brezobzirna, in je zoper načela ljudovlade. Komisija se ni dala motiti govoricam o razpuščenju in nemiru in nasvetuje, naj se postava zavrže. Debata tudi v saboto še ni bila zvršena.

Iz Londona. Poslanci iz Madagaskar bodo konec tega tedna pri zaslišanju poleg lorda Granville ter mu bodo izročili spomenico. Prihodnji teden se mislijo podati na Nemško.

Z Angleškega. Dunavska konferenca je izvolila za predsednika lord Granville in za perovodjo Fitzmaurice, sklenila je tudi, da ima Rumunija in Srbija v konferenci le posvetovalen glas. Seje imajo ostati tajne. V torek ima konferenca nadaljevati svoje delo.

Tudi doma se boji angleška vlada feniincev. Lorde: Spencer, Harbington in Harcourt spremljajo povsod tajni policaji. Nekateri feniinci zasačeni na Angleškem so odkrili marsikaj, kar je bilo dosihmal tajnega zaradi umora na Irskem pr. leta.

Vlada je sklenila, nasvetovati zaradi zakupnine za Angleško in Skotsko jednako postavu, kakor jo je nasvetovala za Irsko, zakupniku se imajo povrniti vsi stroški za poprave na zemljišči, sicer pa sme zemljišče obdržati, a zakupnina se ne sme povišati.

Iz Bukreša se javlja, da je minister vnanjih poslov vzkazal rumunskemu poslancu pri Dunavski konferenci, da naj protestuje zoper sklep konference, in naj dopove, da Rumunija temu vprašanju, ki se tiče nje nezavisnosti in suverenitete, ne more pritrčiti.

Iz Dublina 10. februarja. Zarotniki pred sodbo: Brady, Fitzborris, Kelly, Carey, Palk, Delancy, Hanlon, Moroney, Curley in dva brata Mullet so bili pred sodbo zatoženi umora lorda Cavendish. Voznik Burkes iz Kanah je pričal, da je 6. maja p. l. peljal Brandy-a, Kelly-a in še dva druga v park Feniks na kraj, kjer se je izvršil umor. Čakal je, da sta se vrnila in jih je potem peljal nazaj v Dublin.

V osrednji Vzhodni Indiji (je nemudoma počila ustaja. Rodovi „Rhal“ v Alispur, oboroženi z lokom in pišcami so se neutegoma vzdignili zoper svoje sosede, ter moré in ropajo, da je grozovito. Sedaj oblegajo mesto Alispur, namestni kralj v Indiji je poslal vojake tje, ali dvomi se, da pridejo še pravi čas in rešijo mesto. — Potres je razrušil njih največji malikovavski tempelj in njih svetnikov(?) eden je rekel: bogovi so razdraženi, da tuji čezdalje bolj prodirajo v deželo. To je baje vzrok vstaji.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 11. februarja. (Kaminski-Wolski. Državni zbor.) Iz Stanislava poroča neki telegram, da so sklicali shod volilcev, ki ima deželnemu in bivšemu državnemu poslancu dr. Kaminskemu izreči nezaupnico in mu ob enem priporočiti, naj tudi odloži županstvo Stanislavskega mesta. Ko je mož pričel pravdo zaradi svoje nagrade, pač ni mislil, da bode imela tako žalostne posledke in ga moralno pokopala za vselej. Tudi Wolski bode čutil posledke te umazane pravde. Odvetniška kamora je namreč pričela disciplinarno preiskavo zoper njega in pri razdraženosti dunajskih odvetnikov zoper Slované je skoraj gotovo, da se bodo znosili nad Poljakom Wolskim in mu škodovali, kolikor bodo mogli.

V državnem zboru se je razun Koppovega predloga včeraj obravnavala državna podpora za vrnavanje Mure in Adiče, ter sprejela po nasvetu odsekovem. Na koncu se je dr. Herbst ministra notrajnih zadev vprašal, zakaj še ni odgovoril na njegovo interpelacijo zaradi prepovedi „Tagblatta“ in „Vorstadtzeitung“? To je naj bolje znamenje, kako hudo omenjena lista boli zaslužena kazen.

Poročilo komisije o šolski noveli. Komisija gosposke zbornice posebej odbrana v posvetovanje šolske novele je objavila 6. t. l. svoje poročilo. — Tukaj gre omeniti, da je to poročilo drugačno od novele, predložene 23. januarja p. l., sicer je nekaj točec prejšnje novele v nji, a marsikaj je prenarajenega? Zakaj tako? Poročilo te posebne komisije navaja vtemeljevanje svoje predloge vzroke te prenarajbe. Ko je namreč prejšnja komisija gosposke zbornice novelo pretresovala, se je začulo marsikaj, na kar se sedaj ta poslednja novela ozira. Vlada je tedaj poprejšno novelo umaknila in predložili to sedanjo, o kateri se je zgoraj imenovana komisija posvetovala. Predlogi so dvoji, naj pred merijo na to, zljajšati starišem in otrokom šolsko obiskovanje, potem olajšati občinam šolsko breme, vlada sama je to za potrebno spoznala. Na podlagi skušenj, ki jih je vlada nabrala za dobe 12 let, od kar so vpeljane šolske postave, hoče odpraviti nepriličnosti (Misstände), ki so se pokazale in ki zavirajo napredek in razvoj ljudskega šolstva, po drugi strani pa nasvetovati več poprav, ki imajo pospeševati ljudsko šolstvo in ga povzdigniti. Komisija je tedaj imela nalog, da preskuša, ali je dovolj vzroka, da se prenarajbe obstoječe postave, kakor je bilo nasvetovano, in drugič koliko se sme od teh predlog pričakovati, da zadoste namenu. Nje nalog je bil določen in strogo omejen, zato ni bil nje poklic, da bi preskušala sistem ljudske šole, ki je sedaj postavno vpeljan, in njega postavodajalstvo, za kar bi bilo sicer po dvanajstletnih skušnjah dovolj prilike in vzroka, niti ni mislila, da je opravičena to stvar splošno povdarjati in pretresovati, ker v besedah vladnega predloga ni bilo navedeno kaj takega, iz katerega bi bila spoznala, da je to storiti dolžna in opravičena in staviti svoje predloge na to stran.

Komisija ni nasvetovala bistvenih in dalje segajočih prememb. Ker se pa vsi ti predlogi opirajo na skušnje vladnih zastopnikov, kateri imajo priliko to opazovati in preskuševati, je pa tudi odgovorna vlada za vse te spremembe v polnem smislu te be-

sede, le malo kedaj je komisija kaj prena-redila tega, kar je nasvetoval ta popravljen vladen predlog.

§§. 3, 17, 29 in 30 naštevajo nauke sploš-nih ljudskih šol, meščanske šole, izobraževališč za učitelje in učiteljice, tukaj se je komisija poprijela zopet besede poučni jezik, ka-kor je bilo v prvem vladnem predlogu l. l. — §. 6 drž. šolske postave, ki govori o učnem jeziku in o poučevanju v drugem deželnem jeziku mora ostati nespremenjen, da je v so-glasji s zgornjimi tem več, ker zadnji odsta-vek § 3 kaže na § 6.

§ 7. govori o razdelitvi učne tvarine na razna leta, v katerih hodi otrok v šolo, po-tem kako se ima mladina vvrstiti v razrede po številu učencev in učencikov. Tukaj je komisija omenila tudi poldnevnega poučevanja, ki je po okoliščinah po deželi dopustljiv, to pa je opravičeno zaradi tega, ker je v § 11 bistven razloček zaradi vredbe šol s celo-dnevnim ali poldnevnim poučevanjem in se ozira, koliko učencev pripada na učenika pri poldnevnem, koliko pri celodnevem pouku in to zopet posrednje vpliva na število učnih sob in njih prostorje. (Konec prih.)

Z Dobrne, 10. februarja (Novo dru-štvo. Okrajni zastop. Od pusta.) Pri sv. Juriji više Celja osnovali so „Cesar-jevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za spod-nji Štajer“. Vodstvo je te dni razpošljalo pravila društva, katero si je predvzelo nam-en: z vsemi sredstvi povzdigovati sadjerejo z nasadbo društvenega vrta-sadonosnika, če mogoče v vsakej občini, z nastavljanjem po-tovalnega učitelja, s praktičnimi poskusi v posameznih posebnostih krajev, z izdavanjem strokovnjaškega časopisa itd. — Da si je društvo „Slov. Gospodarja“ izbralo svojim glasilom, to zda več, kakor bi opravil lastni list. Ali bi se ne dalo vkreniti šole tako, da bi pristopale kot udje, ob enem bi pa se šolskimi drevesnicami že obstoječimi društvo stopilo v zvezo? Tako bi se prihranilo mnogo stroškov, a lahko primerno bolje povspeševal društveni smoter. Društvu vsplah želimo obilno členov; „vstanovniki“ vplačajo 10 gld. enkrat za vselej, „letniki“ pa redno po 50 kr.

Volitve za okrajno zastopništvo so raz-pisane razpisane za 8—10. marea. Dotični dnevi se sicer bližajo, a kakor se dozdeva, brez vsakega volilnega gibanja. To ne rodi dobrega sadu. Pred tremi leti se nikdo ni gnil v enakej zadevi. Volilci so prišli v Celje; skoro da je imel vsak svoje kandi-date, glasoval je pač za osebe, ki jih je vidil pred seboj, če jih je le poznal vsaj po imenu. Bila je „vojska“ brez reda. Še celo smodke so po dvorani delili in jih žgali! Nekteri so, to opazivši, z nevoljo volišče zapustili s sklepom, da ne pridejo več, ako se nerednostim za časa v okom ne pride. Zaostali so po večkratnih ožih volitvah iz-brali osebe, katerih imena so bodi na vo-lišči morali zvedeti, bodi da so jim bila znana vsled raznih barantij. Potem se je nepodučeni svet še čudil, kako je bilo mo-goče, da so naši nasprotniki v roke zvonec dobili tudi v okrajno-šolskem svetovalstvu. Odstopajoči zastop celjskega okraja zapušča dediščine 10.000 gld. — dolgov. Ne kaže toraj rok držati križem. Storiti se nekaj more. Sicer človek, kateri še svoje držav-ljanske dolžnosti rad spolnuje, lahko zgubi veselje ter se zaziba v narodno mlačnost. Nasprotnik si pa izvlasti danes prizadeva, da se okoristi vsled dobrodušnosti Slovencev.

Naš občinski odbor je za predstoječe volitve v okrajni zastop kot volilca izbral dva za-vedna narodnjaka, eden se piše Josip Kok, drugi je Matej Kok. Želeti je, naj bi v okrajnem zastopništvu bila, kolikor mogoče, zastopana vsaka občina. Kar se posebej naše tiče, bi priporočali Josipa, Matej je itak Celja že preveč „sit“, župan pa, ki sicer kot takšen tudi voli, ima dovolj drugih potov.

Proizvod sušmarenja „liberalnih muh“ je v novejši dobi posebnost, da se ob sobotah in v občeh v predvečer praznikov pripravljajo plesovi. Da se to godi tudi pri nas, skoro ni treba omenjati. Ob poletji se topliško vodstvo izgovarja s častniki in uradniki celjskimi, češ, da bi jim ob delavnikih zmanj-kalo dovolj časa za potrebni počitek. No, bodi temu, kakor hoče, toliko je gotovo, da z obzirom na številne zabave v sosednjem mestecu zgornji razlog vsaj ob pustnej dobi nikakor ne velja. Da se je pa za same do-mačine v našem skromnem kraju „venček“ vendar le v soboto osnoval, to se človeku ne more drugači zdeti, kakor golo posne-manje mestnih razvad. Tako so sodili ljudje, ko so zjutraj na poti k službi božji še po-slušali godbo s plesišča. Če že brez „ven-čka“ ne moremo obstati, mislimo, naj bi se priredil med tednom, ker voditelji itak niso vabili ptujcev. Istega menenja so pač vsi deležniki, celo osnovatelji so to sprevi-deli — prepozno.

Domače novice.

V Ljubljani 13. februarja.

(Svitli cesar so sprejeli program), ki ga je predložil slavnostni odbor. Po tem bi se mudili cesar dva dni v Ljubljani, za stano-vanje je odločena deželna hiša (burg) obiskali bi tudi Kamnik, Bled in Idrijo.

(† V. č. o. Ignacij Staudahar), bivši guardijan in gimnazijski profesor v Rudolfo-vem je po dolgi bolehnosti v nedeljo umrl.

Razne reči.

— Nadučitelj g. Andr. Drašček je bil odlikovan s srebrnim križcem za za-sluge. 3. t. m. mu je c. kr. okrajni glavav za Goriško okolico, dvorni svetovalec baron Rechbach pripel na prsi znamenje cesarske milosti. Navzoč je bil tudi c. k. šolski nad-zornik g. Vodopivec; mladina je bila obda-rovana.

— Preteklo leto je 38 kristijanov k judovski veri pristopilo; nasproti pa 180 judov k kršanski veri. Dobiček in zguba za kršanstvo in judovstvo je po številkah očiten; koliko pa jih je iz prepričanja pre-stopilo, je drugo prašanje.

— Nesreča. Na ledu se je ponesrečilo 14 oseb blizo mesta Quimper na Francoskem 3. t. m. Ves dan so se pripravljali za vese-lico, ki bi imela biti na ledu zmerznjenega jezerca, a mraz je ponehaval in po malem se začelo tajati. Previdni ljudje so svarili, a pomagalo ni nič. Bilo je ob 11 po noči, vse najbolj židane volje, kar počli led in 14 oseb se skrjuje pod led, bili so samo mladi ljudje od 16—24 let iz najboljših hiš. — Še le čez četrt ure so prihiteli ljudje na pomoč.

— V Afriko se poda meseca junija zemljepotnik dr. Emil Holub; stroškov za to boče treba 13.000 gld., te misli dr. Holub sam spraviti skupaj. Svojo bogato zbirko prirodnin je podaril šolam in muzejem a bera,

katero je osnovalo zemljepisno društvo na Dunaji ni se kaj dobro obnesla, zato hoče dr. Holub spraviti potrebno svoto po znan-stvenem predavanji i. dr. Sedaj pa misli Afriko prepotovati od juga na sever in tam ostati 3 leta, muditi se hoče tu in tam dlje časa, da pogleda kraj in prirodo.

Tržne cene v Ljubljani.

10. januarja.

Pšenica banaška hektoliter 8 gl. 96 kr.; domača 7 gl. 47 kr.; reš 5 gl. 30 kr.; ječ-men 4 gl. 36 kr.; ajda 4 gl. 25 kr.; proso 4 gl. 80 kr.; turšica 5 gl. 40 kr.; oves 2 gl. 90 kr.

Eksekutivne dražbe.

13. febr. 2. eks. drž. pos. Janez Mahorčič iz Goče. Vipava. 2. eks. drž. pos. Marija Zavrl iz Kamenko, Račje. 2. eks. drž. Janez in Urša Röhthel, Ribnik 125 gld. Rudolfovo. 3. eks. drž. pos. Janez Orel iz Vipave. Vipava. 3. eks. drž. pos. Simon Gregore iz Očadovlje. Kranj.

14. febr. 1. eks. drž. posest. Karol Dolinar iz Mokronoga 3020 gld. Mokronog. 1. eks. drž. pos. Marija Pucelj iz Martinove vasi 750 gld. Mokronog. 1. eks. drž. pos. Anton Jarc iz Zgor-nje Radule 55 gl. Krško 1. eks. drž. pos. Marija Cerer iz Kamnika 1380 gl. Kamnik. 1. eks. drž. pos. Anton Kuhar iz Mokronoga 80 gl. Mokronog. Ponavljena dražba posest. Anton Jarc iz Zgor-nje Radule 55 gl. Krško. Relicitacija Janez Štibernik iz Tujega grma 1070 gl. Litija. 1. eks. drž. pos. Miha Rozman iz Gaberjele 95 gld. 1. eks. drž. pos. Jože Starman iz Žlebe 3449 gld. Ljubljana 1. eks. drž. pos. Franc Hočevar iz Pijave gorice št. 23. Ljubljana.

15. febr. 1. eks. držb. pos. Franc Klobčar iz Stopic, 810 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. France Drenik iz Velike Zikave, 2226 gld. Ru-dolfovo. 1. eks. držb. pos. Franc Kristan iz Za-loga, 1805 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Martin Slak iz Povhovec, 1545 gld. Rudolfovo.

16. febr. 3. eks. držb. pos. Marija Bele iz Klenka 434 gld. Postojna. 3. eks. držb. pos. Janez Klemenčič iz Mačkove, 555 gld. Metlika. 3. eks. držb. pos. Janez Premern iz Podrage, 840 gld. Vipava. 3. eks. držb. pos. Ant. Kregar iz Verbovo št. 31. Bistrica. Relicitacija Janez Korečanovega zemljišča pod Bistro, 1141 gld. 60 kr. Vrhnika.

Umrlj so:

6. febr. Marija Dolinšek, 65 let. Andrej Jakob, dijak, 16 let, razpenjavost črvesa. — 7. febr. Marija Hočevar, 4 mesce, božjast. Henrik Reichman, 6 let. koze. — 8. febr. Antonija Cerar, iz Črne vasi, pljučna hromota. — 9. febr. Angela Zakrajšek, 2 let, ošpici. Ferdinand Jesih, 9 m., vodenica v glavi. Frančiška Kapler, 82 l., naduha. V bolnišnici.

4. febr. Jože Selan, 40 let, pretres možga-nov. Matija Špehar, 31 let, pljučna tuberkuloza. — 5. febr. Janez Bezan, 54 let, eksudat. Jakob Volbank, 63 let, pljučna tuberk. Andrej Jurčič, 41 let, pljučna tuberk. Janez Kastelic, 70 let, starost.

V vojaški bolnišnici.

10. febr. France Jose 82 let, vpok. c. k. nadlajtnant starost.

Takoj da v najem

prostorno hišo

s gospodarskimi poslopji, vrti in na okoli ležečimi njivami

v Šneberjah

blizo Ljubljane poleg ceste.

Plačilni pogoji in vse razmere so za gostilnično obrt in vsakovrstno kupčijo prav ugodni.

V prodaji so tudi furmanski vozovi, žitni predali in dobro ohranjena kočija s 4 sedeži po ceni. (6)

Marija Dogan,

posestnica v Ljubljani za južnim kolodvorom.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.